

PRZEKOWAĆ (13) *vb pf*

Wszystkie samogłoski jasne.

inf przekować (3). ◇ *fut* [1 sg przekuję.] ◇ 3 sg przekuje (1). ◇ 3 pl przekują (3). ◇ *praet* [1 sg m przekowałem.] ◇ 3 sg m przekował (2) *BielKron*, *KlonFlis*, przekuł (1) *CiekPotr*. ◇ 3 pl m pers przekowali (1). ◇ *imp* 2 sg przekuj (1). ◇ *part praet act* przekowawszy (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde także XVII – XVIII w.

1. *Kując uczynić z metalowego przedmiotu inny przedmiot lub zmienić jego pierwotny wygląd; recudere* *Modrz, Cn; conflare, diffingere Cn [co] (9) : [Przekuję/ et przekowawam / Recudo. Volck Ttt4, Ttt4.]*

przekować na co (3): Przekuią miecze ná lemiejze bo pokoy będzie wżędy [*conflabunt gladios suos in vomeres Vulg Is 2/4*]. *CzechRozm 112 marg [przekład tego samego tekstu (2)] 112, **3v.*

*Przen: Zmienić [kogo, co] (6) : Bo gdy fię tákich obyczáiow nápiją/ iuz ich żaden Miłtrz tego oduczyc/ áni Mercurius przekształtować/ áni Wulkan przekować niemoże: czego fię z mlekiem iákoby mámczynem náfály *ModrzBaz 12.**

przekować na co (1): Ale złe towarzyftwo y złe wychowanie/ Y też złych obyczáiow niepokármowanie [*lege: niepomiarkowanie*]/ Y dobrą więc naturę częłtokroć zepłuie: Ná łotroftwo dobrego człowieká przekuie. *KlonWor 8.*

*Zwroty: »przekować na kształt [czego]« (1): POTROYNY przedtym z SKARBV Philemonowego Plautus wyiął, y przekuł ná xtałt oyczyłtego. *CiekPotr*)?(2.*

»przekować znowu« (3): Gdy też rozumiesz iż twoię rádę wydano nieprzyiaćielowi/ odmień vmyłł fwoy/ przekuy z nowu fwoię [práwę ná inny czás y obyczáy. *BielSpr 36v*; á kto fię im [*ludziom dobrze rozumiejącym przyrodzenie ludzkie*] w moc poda/ bárzo ínádnie iego obyczáie wyćwiczą/ á iákoby ie znowu przekuią [*mores ... forment et quasi recudant*] *ModrzBaz 12v; BielSjem 7.*

2. *Przebić ostrym narzędziem [co] (2) : Nogę potym iednę przekowali/ ij iákoby ią przybili na to fie gotowali. A drugą téże przekowáwłfy/ półpolu obie fłóżyli na wirzch prawą/ od fpodku lewą *OpecŻyw 139.**

3. *Kując lub uderzając uczynić otwór albo wykop w czymś twardym; perfodere Vulg, Cn; percutere Cn (2) :*

przekować co [= obiekt, w którym się kuje] (2): Gdzie Bohátyrka po dżiśdżień robotá Da fię tám widzieć/ gdzie Herkules śmiały Przekował fkały. Y puścił morze ná świat y potopy *KlonFlis Dv; [Przed tym miastem jest góra wielka skalista, którą dał biskup któryś strasborski wielkim kosztem przekować i drogę przez nie uczynić. *DiarPos 252; SkarŻyw 1050 marg*]. Cf *przekować co czym.**

przekować co czym (1): á thák włóżywłzy on Kámień ná głowę/ padł nánim pthak Dudek/ przekował gi nofem przeciw głowie iż mu wpadł ná fzyię *BielKron 463; [á wieczor przekowałem fobie ściánę ręką/ y wyłzedłem z mrokiem *Leop 1575 Ez 12/7 (Linde)*].*

*[przekować co [= otwór] w czym: chcefzli Maxyminá wfluchác/ przydz táiemnie w nocy do ciemnicy y każełz przekować w ścienie dziurę/ którą do mnie kata twego wpuściłz/ áby ściął głowę moię *SkarŻyw 1050.*]*

4. *[Zmienić koniowi podkowy [co (żywotne)]: Die 19 augusti dałem konika przekować 7 gr *GębMemor 168.*]*

Synonimy: 2. przebić, przebość, przekłóć, przerazić; 3. przebić.

Formacje współrdzenne cf KOWAĆ.

Cf PRZEKOWANIE, PRZEKOWANY

LW